

**ФІЗИКО-ХІМІЧНИЙ ІНСТИТУТ ЗАХИСТУ
НАВКОЛИШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА І ЛЮДИНИ
МОН УКРАЇНИ ТА НАН УКРАЇНИ**

65082, м. Одеса, вул. Преображенська, 3, тел. (048) 723-11-16, тел./факс (048) 726-47-67, 723-75-39
E-mail: eksvar@ukr.net; ЄДРПОУ – 01530125

08.11.2019 № 188

/На № 3 04-15/05-138 від 09.10.2019 р.
щодо участі у парламентських слуханнях.../

Голові Комітету з питань екологічної
політики та природокористування
Верховної ради України
Бондаренко О.В.

вул. М. Грушевського, 5, м. Київ-8, 01008

Вельмишановний Олеже Володимировичу!

Повідомляємо, що у парламентських слуханнях на тему «Пріоритети екологічної політики Верховної Ради України на наступні 5 років» прийме участь директор інституту, професор Еннан Алім Абдул-Амідович (тел. 048 7231116, 067 4845219, e-mail: eksvar@ukr.net).

Наш Інститут, починаючи з 2000 р., здійснює системні комплексні дослідження водної та наземної екосистем українського аналога Мертвого моря – Куяльницького лиману (Кл), лише мули якого оцінюються у 7,5 млрд. дол. США.

Результати досліджень висвітлено у 140 статтях та тезах доповідей на конференціях різного рівня, а публікація узагальнених даних розпочата у започаткованому Інститутом 8-томному виданні «Енциклопедія Куяльницького лиману». Зокрема, у 2018 році виданий т. 1 «Судинні рослини», у 2019 році підготовлено до друку т. 2 «Водорості» і т. 3 «Рослинність». Видання т. 2 і т. 3, т. 4 «Гідрологія і гідрохімія», т. 5 «Екологія», т. 6 «Курорт Куяльник. Минуле, сьогодні, майбутнє», т. 7 «Ресурси» та т. 8 «Бібліографічний покажчик» буде здійснено у 2020-2022 рр.

Сучасний екологічний стан Кл можливо охарактеризувати як катастрофічний: в умовах зміни клімату і посилення антропогенного тиску спостерігається критична динаміка його обміління, зменшення довжини і площі водного дзеркала. Наслідки цих подій – осолонення ропи впродовж більшої частини року аж до насичення; непомірне зменшення видового складу альгофлори і вищої водної рослинності та припинення у зв'язку з цим процесу утворення пелоїдів; опустелювання більше ніж 30 га територій узбережжя і висохлого дна лиману, що супроводжується соляними бурями; забруднення компонентів екосистем важкими металами, вуглеводнями нафти, азотовмісними сполуками.

На жаль, вжиті з великим запізненням і без належного наукового супроводу заходи щодо попередження деградації геосистеми Кл не дали належного результату: розпочаті у 2014 р. попуски морської води з Одеської затоки не зупинили, а лише

загальмували його висихання; внаслідок надходження у лиман з морською водою ~ 800 тис. тонн солей не тільки не вдалося досягти рівня солоності, сприятливого для розвитку біоти – основного продуцента органічної маси лікувальних пелоїдів, а навпаки – в умовах зміни клімату і непомірного антропогенного навантаження посилюються деградаційні процеси і практично втрачено здатність до відновлення біоресурсів. Надання Кл статусу курорту державного значення (Закон України від 5 грудня 2018 р. № 2637-VIII) також, очевидно, паліативний ситуативний захід, спрямований на посилення рекреаційної значущості і інвестиційної привабливості Кл.

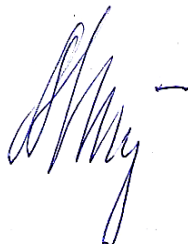
На наше глибоке переконання, відтворення і збереження екологічного стану та збалансоване використання природних ресурсів Кл можливо лише за умови утворення у долині Кл Національного природного парку «Куяльницький» (НПП): згідно з Законом України «Про природно-заповідний фонд України» в редакції станом на 19.04.2018, на території НПП утворюються зони з диференційованим режимом діяльності. Зокрема, заповідна зона призначена для охорони, відновлення і відтворення природних ресурсів, у зонах стаціонарної і регульованої рекреації дозволяється утворення об'єктів оздоровлення і відпочинку, а у зоні господарської діяльності обмежується лише діяльність, яка може негативно вплинути на екологічний стан природного середовища і об'єктів заповідної зони.

З урахуванням вище викладеного, очевидно, що для вирішення проблеми Кл доцільно перш за все:

1. Відрегулювати питання щодо утворення НПП «Куяльницький»;
2. Здійснити наукове обґрунтування та забезпечити відновлення водного балансу Кл;
3. Розробити ГІС комплексного моніторингу Кл і на цій основі сформувати базу даних щодо його екологічного стану і природних ресурсів;
4. Розробити Концепцію відтворення і збереження екологічного стану Кл, збалансованого використання його природних ресурсів та прилеглих територій.

Виконання завдань за пп. 1-4, а також втілення у життя Концепції за п. 4 дозволить покращити екологічний стан Кл, умови проживання біля 100 тис. мешканців м. Одеса, 12 сіл Біляївського, Іванівського та Лиманського районів Одеської області, а також забезпечити соціально-економічний розвиток депресивних територій узбережжя Куяльницького і Хаджибейського лиманів, міжлимання і Хаджибейсько-Куяльницького пересипу загальною площею ~ 270 км².

З повагою

А.А.-А. Еннан
директор, Заслужений діяч
науки і техніки України, професор